

RADNIČNÉ NOVINY

5/22

MÁJ

Ročník 4.

NOVUČICKÝ PARK: MESTO SKRÁŠŤUJE OBLÚBENÉ MIESTO

Stromy v parku na Sihoti ošetrujú, pribudne nová zeleň aj oddychové prvky.

ROZKVITNUTÁ NITRA: KVETINY, KAM AŽ OČI DOVIDIA

Farbami hýri celá Nitra. V čísle máme autorov top fotiek.

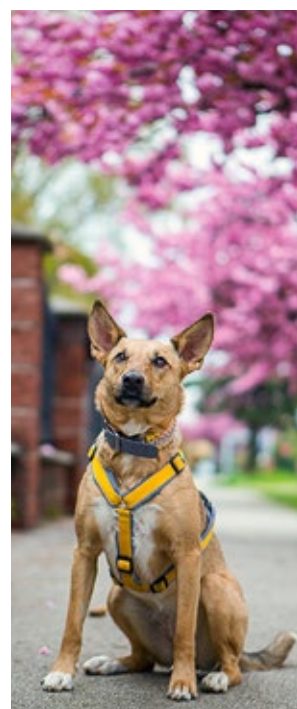
ZMENENÁ DOPRAVA UĽAHČÍ ZJAZD ZO ZOBORA

Ráno dole, večer na Zobor. Semaforey reagujú na premávku.

**NOVINY PRE
SLABOZRAKÝCH**

MÁJ, LÁSKY ČAS

Nitra nám rozkvitla do nebyvalých rozmerov. Pestrofarebné tulipány, okrasné cesnaky, ale aj narcisy zdobia desiatky miest, lemujú stovky metrov chodníkov a ciest. Dávame si neskutočne záležať na tom, aby boli verejné priestory v našom krásnom meste pekné, príjemné a najmä bezpečné.

Aj preto sa dlhodobo poctivo venujeme ošetrovaniu stromov a rozvoju priestranstiev, ktoré s obľubou navštevujete. Chceme, aby vám slúžili, boli krásne a aby ste sa v nich cítili príjemne a bez pocitu ohrozenia. Ešte v roku 2020 sme začali s najmasívnejším ošetrovaním drevín v našom úžasnom mestskom parku. Nedávno sme sa pustili do úprav drevín a zelene v kasárňach pod Zoborom, kam chodia do novej škôlky desiatky detí a pohyb ľudí sa tu ešte zvýši otvorením práve vznikajúceho kreatívneho centra. Zamerali sme sa aj na areály škôlok, kde ošetrujeme ďalšie desiatky stromov. V neposlednom rade myslíme aj na mestské cintoríny, ktoré sú po našich zásahoch zase o čosi bezpečnejšími miestami pre tichú spomienku na našich blízkych.

Mnohí z vás ste zachytili, že intenzívne pracujeme aj v Novom parku a v Brezovom hájiku. Len na týchto obľúbených miestach 395 stromov ošetríme a ďalších 373 vysadíme! Navyše, míľovými krokmi sa blížíme k obnove Starého parku, ešte o krok bližšie sme k revitalizácii hradného kopca a v lesoparku Borina už práce začali.

Na rozvoji mestskej zelene a podpore zelených projektov si dávame neskutočne záležať. Budúce generácie budú čeliť novým výzvam a našou povinnosťou je urobiť všetko pre to, aby boli dopady na klímu čo najmenšie. Aj preto je zeleň na najvyššej priečke našich priorít.

Na záver mi dovoľte špeciálne osloviť vás, milé dámy. Všetkým vám, mamám a starým mamám, želim ku Dňu matiek, ktorý sme si pripomenuli 8. mája, veľa zdravia, šťastia a rodinnej pohody. Prosím, prijmite odo mňa pomyselný kvietok ako prejav úcty a vďaky!

Marek Hattas, primátor mesta Nitra

OBSAH

4 – 10

Meníme Nitru – oprava Vysokej, Hlbokej aj Hydinárske ulice

6-7

Mestský park na Sihoti bude bezpečnejší a atraktívnejší

8-10

Verejná zeleň má v Nitre zelenú

12

S dopravákom na cestách: Zjazd zo Zobora bude rýchlejší

13-15

Vek mestských policajtov stúpa, náčelník má obavy o jej budúcnosť - rozhovor

17

Centrum Slniečko pomáha týraným už 22 rokov

21

Hokejisti Nitry získali striebro

 facebook/nitrimesto

 instagram/mesto_nitra

Radničné noviny – mesačník pre všetkých, ktorí majú radi Nitru

Číslo 5/2022 | Ročník 4 | **Vydáva:** Mesto Nitra – Mestský úrad v Nitre, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra | IČO: 00308307 | **Adresa redakcie:** Mestský úrad, Odbor komunikácie a propagácie, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra, redakcia@msunitra.sk | **Redakcia:** Tomáš Holúbek – šéfredaktor, Timea Galová, Lenka Mareková, Roman Oravec, Mária Snopová | **Grafická úprava:** Peter Jánsky | **Tlač:** Komárňanské Tlačiarne, spol. s r.o., Bratislavská cesta 3012, 945 05 Komárno | **Vyšlo:** máj 2022 | **Náklad:** 40 000 ks | Bezplatná distribúcia do domácností a na verejne dostupné miesta v Nitre | ISSN 2644 -6073 | EV 5851/19.

OPRAVUJEME VYSOKÚ ULICU

Počas najbližších týždňov vy-
súťažená firma odstráni starý
povrch komunikácie, ktorý
nahradí nový asfaltový betón.
Súčasťou prác je aj oprava

kanalizačných poklopov. Z dô-
vodu súvislej opravy tejto ko-
munikácie bude až do 20. mája
úplne uzavretá Vysoká ulica
na Zobore. Obmedzenie platí

počas pracovných dní od
ôsmej ráno do piatej popo-
ludní. Obchádzková trasa
vedie po Podhájskej a Bukovej
ulici a je riadne vyznačená.

Predpokladaná cena opravy
je 37 tisíc € vrátane DPH.

BEŽNÝ ŽIVOT SKVALITNÍ SENIOROM ELEKTRICKÁ PLOŠINA

Šikmá schodisková plošina
alebo aj výtah pre imobilných
osobám sediacim na vozíku alebo
osobám ťažko chodiacim. Nová
plošina seniorom a klientom
Domova s opatrovateľskou
službou na ulici Janka Kráľa
skvalitní bežný život, uľahčí im
prekonávanie bariér a zvýši
samostatnosť pri presune.
Investícia vo výške 8 460€
bola hrađená z rozpočtu mesta
Nitra.

CHODNÍK NA HYDINÁRSKEJ ULICI

PRED

PO

Nového chodníka na Hydinárskej ulici sa dočkali obyvatelia Párovských Hájov. Nové obrubníky, ale hlavne odvodňovací dažďový kanalizačný systém, boli súčasťou druhej etapy obnovy chodníka. Celková výška investície bola 91 724 eur.

DRUHÁ ETAPA OPRAVY HLBOKEJ

Počas druhej etapy vysúfa-
žená firma odstráni starý
povrch vozovky, potom bude
nasledovať pokládka no-
vej vrstvy asfaltu. V rámci
rekonštrukcie sa zabezpečí aj
osadenie nových obrubníkov
a vodorovné dopravné znače-
nie. Súčasťou opravy bude aj
nová dlažba pre nevidiacich.
Výška investície je 75 tisíc eur
vrátane DPH.

KÚPALISKO BUDE EŠTE KRAJŠIE

Okrem bežnej údržby kúpa-
liska a opráv pribudnú ďalšie
vylepšenia, ako nový chodník
pri detskom bazéne a toboga-
ne, rozšírenie gastrozóny, nové
stánky s jedlom a nápojmi,
bezbariérový prístup aj ostrov
s detskými prvkami, zeleňou
a pieskom. Predpokladané
náklady na modernizáciu
areálu kúpaliska sú necelých
33 - tisíc €.

TG
foto: Roman Oravec

MESTSKÝ PARK NA SIHOTI PREJDE NAJVÄČŠOU OBNOVOU VO SVOJEJ HISTÓRII

Pribudne nová bohatá zeleň, inkluzívne detské ihriská, vyhlídkové miesta, tematický mobiliár aj opravená Žabia fontána. Obyvateľov čaká bezpečný a atraktívny park 21. storočia.

PRVÝM KROKOM JE BEZPEČNOSŤ

V septembri 2020 mesto zabezpečilo masívnu úpravu stromov v Starom parku. Viaceré vytypované dreviny podstúpili špeciálne záťažové testy. Ďalšie stromy vysúťažila firma zmerala ultrazvukovým tomografom. Ten dokáže

odhaliť nebezpečné dutiny vo vnútri aj na prvý pohľad zdravého stromu.

„Úprava a ošetrovanie stromov v takomto masívnom rozsahu sa vykonávali vôbec po prvý raz. Dôvodom bol vek a s tým spojený zdravotný stav viacerých drevín. V parku je veľa

stromov, ktoré majú aj viac ako 60 rokov, preto musí byť bezpečnosť prioritou,“ povedal primátor Nitry Marek Hattas.

Koncom marca tohto roku radnica začala s ošetrovaním a zabezpečením poškodených a nebezpečných stromov v Novom parku. Na základe

inventarizácie drevín boli vytypované stromy, ktoré ohrozovali pohyb ľudí v parku. Boli buď odumreté, poškodené alebo polámané. Odborníci označili okolo 140 takých stromov.

NOVÁ ZELEŇ A PRVKY PRILÁKAJÚ VIAC NÁVŠTEVNÍKOV DO „ZABUDNUTEJ“ ČASTI MESTSKÉHO PARKU

V najbližších mesiacoch začne v Novom parku masívna výsadba nových stromov s menšou korunou, ako sú okrasné čerešne a jablone, magnólia

Vizualizácie Zoltán Balko

a breza. Po obvodu radnica vysadí javor, jaseň a lipu. Na ploche 169 m² pribudne vyše 700 kríkov ako je orgován, muchovník, kalina, ruže aj vavrínovec.

Hlavná promenáda Nového parku s trvalkovými záhonmi spríjemní pobyt návštevníkov počas celého roka, teda aj počas zimy. Pribudne nový povrch chodníkov, mobiliár - lavičky, nádoby na odpad, stojany na bicykle, informačné tabule a verejné osvetlenie.

Mesto Nitra na revitalizáciu Nového parku získalo dotáciu z Integrovaného regionálneho operačného programu. „Celkové oprávnené výdavky dosiahli čiastku 662 543 €. Väčšina z peňazí, až 563 161 €, je tvorená spolufinancovaním z prostriedkov Európskej únie, štát dal na tento projekt 66 254 €. Mesto po aktualizácii pôvodných cien vloží do projektu zo svojho rozpočtu 64 115 €,“ povedal Vladimír

Ballay z odboru projektového a strategického riadenia na Mestskom úrade v Nitre.

STARÝ PARK ČAKÁ NAJVÄČŠIA OBNOVA V JEHO 150-ROČNEJ HISTÓRII

Na jeho revitalizáciu radnica získala všetky finančné prostriedky, o ktoré žiadala z Európskej únie, teda viac ako 5,7 milióna eur.

O plánoch v Starom parku sme vás informovali v marcovom vydaní novín. Aktuálne je do 23. mája vyhlásené verejné obstarávanie na dodávateľa stavebných prác. Ide o prvé z troch verejných obstarávaní. Predmetom zákazky sú terénne úpravy parkov, stavebné práce, výsadba stromov, orezávanie stromov a údržba zelených plôch. V ďalšom kroku budeme hľadať dodávateľov detských ihrísk, športovísk a mobiliára.

Lenka Mareková
foto: Roman Oravec

Vizualizácie Ateliér Krejčířikovi

Čo čaká Starý park

Starý park - územie od kúpaliska smerom k Žabej fontáne až po pešiu lávku cez rieku Nitra.

- vynovené detské ihriská doplnené o inkluzívne prvky
- nová bohatšia výsadba
- workout prvky pre seniorov
- zrevitalizované chodníky z prírodných materiálov
- pikniková lúka s miestami na grilovanie
- vyhliadkové mólo nad zvieracou oborou
- nové osvetlenie a lavičky
- opravená Žabia fontána

Čo čaká Nový park

Nový park - časť mestského parku medzi areálom kúpaliska na Sihoti, objektom PKO a Veľkou Hangóckou.

- 395 ošetrovaných stromov
- 120 vysadených stromov
- 169 m² plocha nových kríkov
- 724 nových kríkov
- 44 nových LED lúč
- 1 obnovené detské ihrisko (pri PKO)
- 6 umeleckých plastík
- 27 parkových lavičiek
- 20 prírodných agátových lavičiek
- 3 stojany pre 12 bicyklov
- 15 polozapustených košov typu Molok CityScape
- 2463 m² opravených chodníkov

A man with short brown hair and a beard, wearing a dark blue zip-up jacket, is shown from the waist up. He is pointing his right hand upwards towards the sky. The background is a forest of tall, thin trees with bare branches, suggesting a late autumn or winter setting. The sky is a clear, pale blue.

ODBORNÍK: BEŽNÝ ČLOVEK NEPOSTREHNE POŠKODENIE STROMOV

Od roku 2020 funguje v areáli bývalých kasární materská škola. Tohto roku sa začala rekonštrukcia ďalších štyroch starých budov, v ktorých vyrastie moderné kreatívne centrum. Bezpečnosť je pre mesto na prvom mieste, a preto sa v apríli začalo ošetrovanie 145 starých stromov, ktoré tu rastú. Rezy sa uskutočňujú s využitím lezeckej techniky, keďže dreviny sa nachádzajú v teréne neprístupnom pre vysokozdvížnú plošinu. Celková hodnota ošetrenia drevín, vrátane DPH, je 34 450 €. Predpokladaný termín ukončenia prác je v priebehu leta. Viac o tom, prečo je potrebné starať sa o stromy a aké metódy sa budú pri ošetrovaní drevín využívať, nám prezradil arborista MAREK ÁČ.

Dokáže si bežný človek na prechádzke parkom alebo lesom všimnúť stromy, ktorým by sa radšej mal vyhnúť?

- V niektorých prípadoch áno, napríklad tesne po búrke kedy môžu byť niektoré konáre viditeľne zlomené. Alebo v období, keď sú stromy olistené a jedno rameno je bez listov, pravdepodobne je suché. Veľa týchto defektov je ale dobre skrytých a pre bežného človeka absolútne nepostrehnuteľných.

Takže, keď chceme postupne sprístupniť areál starých kasární obyvateľom mesta, údržba zelene je doslova nevyhnutná. Čo je prvým krokom, keď chceme začať s rozsiahlou obnovou parku?

- Prvým krokom v prípade obnovy je inventarizácia drevín, tú vyhotovil kolega Tomáš Knotek. Ideálny termín na posúdenie vitality je vegetačné obdobie, kedy sú stromy zalistené. Pri posudzovaní sa určia dendrometrické parametre, druh, sadovnícka hodnota, návrh ošetrovania a čo je veľmi dôležité, určí sa priorita pri reze. Z týchto údajov my arboristi vychádzame pri ošetrovaní. V praxi musí ale aj stromolezec vedieť určovať defekty, parametre a mieru rezu tak ako hodnotiteľ pri inventarizácii. Zhora vidí aj veci, ktoré si hodnotiteľ zdola nemá šancu všimnúť.

Aké typy ošetrovaní budete vykonávať?

- Pri ošetrovaní stromov platí pravidlo, že robíme veľa rezov s malým priemerom. Čiže režeme na periférii koruny na mladom dreve, ktoré má lepšiu regeneračnú schopnosť. Najčastejšie stromy trpia defektami, akými sú tenké a stredne hrubé suché konáre. Rezom robíme korunu kompaktnjšou. Sily vetra, ktoré sa môžu oprieť do stromu sú tým pá-

dom menšie a zmenšuje sa aj ohybový moment. Keď zmenšíme plochu a výšku, ťažisko sa posunie nižšie. Potom sú tu staticky významnejšie defekty ako otvorené alebo uzatvorené dutiny na kmeni stromu alebo v kostrových ramenách. Pri uzatvorených dutinách to môžeme určiť poklepom kladivka alebo sa to prejavuje opuchnutiami, tzv. „sloňou nohou“.

Akými poškodeniami ešte stromy v kasárňach trpia?

- Čo sa týka základného okruhu defektov, sú to: otvorené dutiny, tlakové vetvenia - stromy v zápoji vytvárajú ťažké konáre a asymetrické koruny, je to z dôvodu, že sa ťahajú za svetlom. Toto je tiež potenciálne nebezpečné a taký strom treba vedieť stabilizovať. Určité druhy ako napríklad Lipa plstnatá majú k tomuto typu vetvenia predispozície. Pagaštan konský má problém s ploskáčikom pagaštanovým, ktorý napáda listy stromu. To sa prejavuje približne v polovici leta. Tým, že škodca vyžiera list, strom menej fotosyntetizuje a tvorí aj menej stavebných látok. To sa nepriamo prejavuje aj väčšou náchylnosťou na patogény.

V čom spočíva prístrojová kontrola drevín?

- Vytýpaných 18 stromov je určených na prístrojovú kontrolu. Z toho 15 sa bude merať akustickým tomografom. Pri tomto meraní sa pomocou nainštalovaných sond monitoruje stav dutiny v kmeni. Určí sa zostatková stena a prepočíta sa na plochu koruny, minimálna odolnosť voči bežnému stavu je 150-200 %. Ak je to menej, je potrebné ošetrovanie. Špecializovaní odborníci vedia presne určiť rozsah dutiny aj zostatkovú stenu a prostredníctvom softwaru vypočítať, či tam strom môže zostať a ak áno, za akých podmienok. To znamená, že určia, či bude nut-

Prvým krokom v prípade obnovy je inventarizácia drevín. Ideálny termín na posúdenie vitality je vegetačné obdobie, kedy sú stromy zalistené.

né orezať povedzme 20-30 % objemu koruny, alebo či bude nutný zosadzovací rez – hrubý rez, kedy zostane takmer iba torzo konárov. Takýto rez má význam z hľadiska ekológie pre hmyz a vtáctvo. Strom je nechaný ale v podstate iba na dožitie. Samozrejme, to musí byť v súlade so zonáciou daného priestoru, pretože takýto strom nie je vhodné mať

na exponovanom mieste, ale niekde v rohu areálu nikomu nebude prekážať.

Pred dvoma rokmi boli pri ošetrovaní stromov v parku na Sihoti vykonávané takzvané ťahové skúšky, bude sa táto metóda aplikovať aj v kasárňach?

- Áno, tri stromy pôjdu na

ťahové skúšky systémom Dyna Root. Vo výške 10 metrov sa najprv anemometrom (pozn.: prístroj na meranie sily vetra) odmeria náraz vetra. Do bázy kmeňa sa vložia inklinometre a zmeria sa náklon. Existujú normy, ktoré podľa druhu dreviny a výšky určujú maximálny náklon. Stromy sa na ťahové skúšky podľa vonkaj-

ších znakov vybrali pri inventarizácii. Indikátorom môže byť poškodenie vplyvom stavebnej činnosti, alebo dutina pri báze kmeňa. Pri takomto poškodení sa dá predpokladať vývrat alebo zlomenie stromu.

Čo sa týka defektov, boli v areáli také, ktoré by boli potenciálne nebezpečné?

- Áno, už pri oreze prvých desiatich stromov sme narazili na jedno kostrové rameno, cez ktoré presvitálo svetlo. To znamená, že tam bola úplne priechodná dutina a že prierez tohto konára je značne oslabený a treba ho skrátiť na dĺžku. Štatisticky je oveľa väčšia šanca, že v mieste oslabenia môže dôjsť k zlomu, obzvlášť v prípade zlých poveternostných podmienok alebo zvýšenej vlhkosti.

Majú stromy rastúce v skupine lepšiu šancu odolať náporom vetra?

- Solitérne rastúce stromy práveže zvládajú nápor vetra lepšie, pretože počas celého svojho vývoja boli vystavené vetru zo všetkých smerov. V skupine niektoré stromy chránia tie ostatné a nebezpečenstvo môže nastať, keď príde silný vietor z neobvyklého smeru. V prípade, že pár stromov rastúcich v zápoji vypadne, ohrozené sú tým pádom aj

tie, ktoré boli nimi chránené. Osamote rastúci strom je vo všeobecnosti odolnejší.

Čo spôsobuje arboristom najväčšie vrásky na čele?

- Veľké problémy mávame s neodborným rezom, ktorého následky musíme eliminovať. Napríklad 20-centrimetrový rez je pre strom veľmi veľký zásah. Takáto rana môže časom prerásť do dutiny. V minulosti sa dutiny ošetrovali tak, že sa frézovali a dokonca betónovali, takto sa to robilo aj v západnej Európe. Dnes ale vieme, že tento prístup nie je správny, pretože sa tým vytvára priestor pre patogény. Najlepšie je nechať takúto dutinu vetranú, akonáhle vytvoríme prostredie, v ktorom je tieň a vlhkosť, darí sa tam hubám.

Roman Oravec
foto: Roman Oravec

TAKTO VIDIA OBYVATELIA ROZKVITNUTÚ NITRU

Na sociálnej sieti Facebook radnica zorganizovala fotosúťaž. Od 30. apríla do 4. mája mali ľudia možnosť prihlásiť fotografiu rozkvitnutej Nitry. Do súťaže sa zapojilo 83 ľudí a toto je víťazných päť fotografií:

Martin Chobot - 148 hlasov

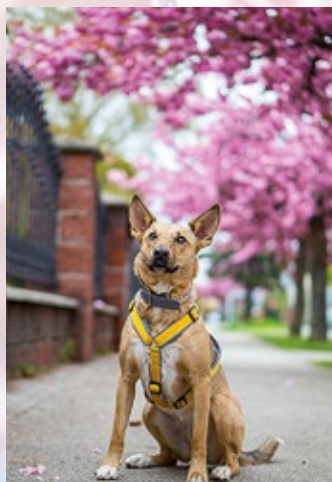
Marek Bucher - 51 hlasov

Maria Göböová - 94 hlasov

Tomáš Karabinoš - 47 hlasov

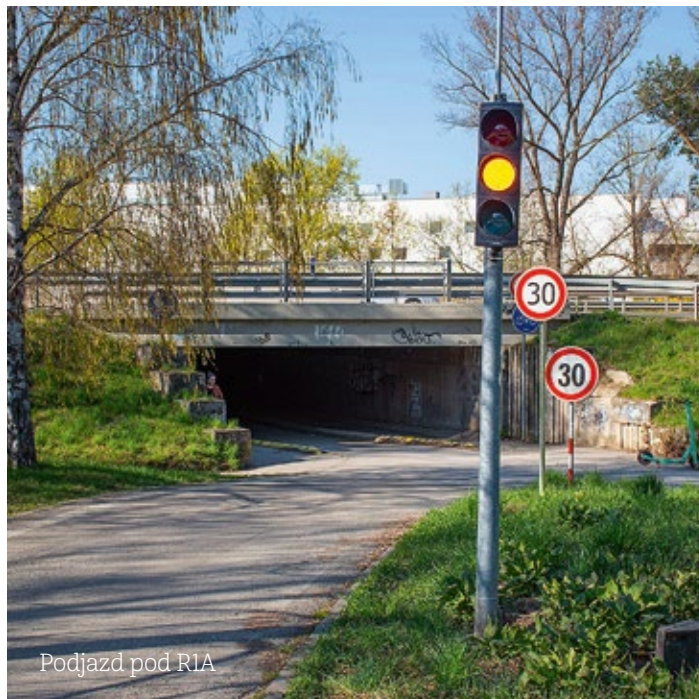
Božena Hvizdošová, studio Enjoy - 44 hlasov

Ďakujeme všetkým, ktorí sa zapojili do súťaže. Výhercom gratulujeme.

ZÍŠŤ ZO ZOBORA SA PO ZMENÁCH DÁ RÝCHLEJŠIE

Dostať sa autom ráno zo Zobora do centra mesta a popoludní nazad je počas pracovných dní problematické. V okolí Napervillskej ulice pribudli viaceré zmeny v doprave, súvisiace nielen s dokončením obchodného centra v Brezovom háji, ale aj preferenciou MHD. O aké zmeny ide a ako sa po ich zavedení čo najrýchlejšie dostať zo Zobora a na Zobor?

Medzi novinky, ktoré vznikli v súvislosti s otvorením obchodného centra, patrí zväčšenie kapacity okružnej križovatky Napervillská – Nábrevie mládeže, kde pribudnú spojovacie vetvy – tzv. bypassy – a to na všetkých štyroch ramenách tejto križovatky. Opäť bude sprepajzdnený podjazd pod RIA, kde došlo k podstatnej zmene – rozšíreniu tejto spojovacej komunikácie. Okrem toho dochádza aj k rozšíreniu a úpravám pešej a cyklistickej infraštruktúry v okolí Napervillskej ulice, Zobor tak bude onedlho spojený súvislou cestičkou pre cyklistov s nábrežnou cyklotrasou. Chystanou novinkou je aj vybudovanie bus pruhu na Mostnej ulici, v úseku od križovatky s Podzámskou, po okružnú križovatku na Wilsonovom nábreží. Hoci ide o kratší úsek vyhradeného pruhu pre autobusy, nachádza sa na mieste, kde sa kolóny tvoria najčastejšie a aj preto dokáže skrátiť meškanie autobusov v smere na Zobor, ktoré sa už dnes v popoludňajších hodinách pohybuje v desiatkach minút. Ideálnym riešením by bolo vybudovanie bus pruhu až po okružnú križovatku pod Zoborom, to sa však stretlo s nepochopením a nesúhlasom dotknutých orgánov.

Podjazd pod RIA

NOVÁ CESTA ZO ZOBORA

Na mestskom úrade sa za účasti primátora Mareka Hattasa uskutočnilo rokovanie s kompetentnými inštitúciami o novej ceste spájajúcej Jeleneckú s Chrenovskou. Plánovaná nová cesta by výrazne uvoľnila hlavný zjazd zo Zobora. Od jej vytvorenia si mesto sľubuje rozpustenie rannej zápchy zo Zobora a plynulejšie spojenie s touto mestskou časťou. (TH)

Po otvorení obchodného centra v Brezovom háji, pribudla obyvateľom Zobora opäť možnosť dostať sa do centra mesta, respektíve na Chrenovú aj podjazdom pod RIA pri budove UKF. Novinkou tejto spojovacej komunikácie bude jej rozšírenie v takmer celej dĺžke, jednosmerný zostane iba samotný podjazd. Cesta bude aj naďalej regulovaná semaformi, no skrátenie jednosmerného úseku zlepši priepustnosť celej komunikácie. Systém bude nastavený tak, že v rannej špičke bude preferovaným smerom trasa zo Zobora do centra, tu bude prednastavená zelená. Avšak pri prípadnom naplnení čaka-

cieho úseku z opačnej strany dôjde ku krátkemu prepnutiu svetelnej signalizácie. Prepojovacia komunikácia tak bude počas celého dňa obojsmerná. Naopak, popoludní bude preferovaný smer z centra mesta na Zobor, väčšinu času tak bude zelená zo strany Napervillskej ul. Uvedený úsek komunikácie sčasti napomôže k odľahčeniu okružnej križovatky pod Zoborom a zmierni kolóny na Dobšinského či Jeleneckej ulici.

Okrem tejto spojnice môžu Zoborčania už od konca decembra využívať aj Prvosienkovú ulicu a novovybudovanú križovatku na ceste I/64.

Najmä v prípade, ak je cieľom západná časť mesta, Klokočina či Čermáň, ale napríklad aj Bratislavská či Štúrova ulica, je toto spojenie dobrou alternatívou pre dochádzanie, nakoľko takmer v celej trase od Prvosienkovej ulice cez RIA až na Bratislavskú nie sú v ranných či popoludňajších hodinách výraznejšie zdržania. Táto trasa sa dá použiť aj pri jazde zo strednej časti Zobora, nakoľko tu je možné napojenie sa na RIA priamo zo Svätourbanskej ulice.

Alternatívou voči úseku Mostná – Napervillská, je najmä v popoludňajšej špičke trasa cez Chrenovú po Chrenovskej a Tr. A. Hlinku. V ranných hodinách sa však vodiči nevyhnú okružnej križovatke pod Zoborom, ako výhodnejšia sa táto trasa teda javí iba pri ceste nazad na Zobor, nakoľko kolóna siahajúca od Ďurkovej cez Mostnú až Napervillsku spôsobuje výraznejšie zdržania. Možnosťou je aj cesta z centra mesta cez Chrenovský most a Nábrevie mládeže k prebudovanej okružnej križovatke a s využitím bypassu na Napervillskú. Vodiči sa tak vyhnú križovatke Mostná – Wilsonovo a Parkové nábrežie, ktorá býva problematická.

Nakoľko dôjde k prepojeniu cyklistickej infraštruktúry zo Zobora až k nábrežnej cyklotrase, ideálnou možnosťou je tiež využitie bicykla či kolobežky, a to najmä pre obyvateľov „spodnej“ časti Zobora.

*Radovan Slávik,
dopravný inžinier
Foto: Roman Oravec*

ŠÉF MESTSKÝCH POLICAJTOV: PAPÚČ BY SME SA NAJRADŠEJ ZBAVILI

Náčelník ERIK DUCHOŇ je v mestskej polícii takmer od jej zrodu. Pri oslavách jej tridsiatych narodenín má obavy o jej budúcnosť. Neustále sa zvyšuje priemerný vek policajtov, 60-roční chlapi v uniforme v meste naháňajú 16-ročných pubertiakov. Muž čerstvo ocenený Cenou primátora mesta Nitra v rozhovore vysvetľuje, prečo je poriadková zložka mesta potrebná, hoci na ňu mnohí s obľubou nadávajú. Ešte viac by však nadávali, ak by tu polícia pre nich nebola.

Mestská polícia v Nitre oslavuje 30. výročie. Vy ste v zbore takmer od začiatku, len pár mesiacov fungovala bez vás...

- Mestskú políciu zakladali v prvom polroku 1991, kedy sa na tom uznieslo mestské zastupiteľstvo. Ja som nastupoval vo februári 1993,

s takmer dvojročným omeškaním, ale všetko som to dobehol (*smiech*). Získal som vedomosti v hliadkovej službe aj v rôznych riadiacich pozíciách. Dovolím si tvrdiť, že túto prácu ovládam po všetkých stránkach, som v nej profesionál a myslím si, že už by ma v nej nemalo nič prekvapiť (*smiech*).

Keď ste začínali, polícia bola úplne inde ako dnes. V čom boli najväčšie odlišnosti?

- Situácia je diametrálne odlišná vo všetkom. Dnes tu máme úplne iné zriadenie – začiatkom deväťdesiatych rokov boli ľudia ešte duchom zžití so socializmom, a tak aj pristupovali k novovznikajúcej polícii, ľudia boli vtedy poslušní, lebo k tomu boli vedení počas socializmu. V 90. rokoch sa spoločnosť vyvíjala inak, demokracia priniesla okrem

iné aj svojvôľu a svojprávnosť. Situácia nás, policajtov, sa stále sťažovala. Je to možno aj tým, že väčšinou sa s nami ľudia stretávajú pri platení za rôzne priestupky – keď si zoberieme, že ročne riešime na území mesta 15 - tisíc priestupkov, tak každý štvrtý občan Nitre s nami príde do kontaktu v represívnej situácii, pri ktorej naozaj nepadajú milé slová. Nastúpili tiež nové technologické veci: v 90. rokoch sme ani netušili, že raz budeme mať mestský kamerový systém s 50 statickými a s 50 otočnými kamerami, pult centralizovanej ochrany, na ktorý je napojených 60 objektov alebo počítače či digitálne fotoaparáty. V minulosti bol jeden kolega amatérsky fotograf, zriadili sme si priamo na polícii fotokomoru, kde vyvolával fotky, aby sme ich mohli zaslať na priestupkový referát alebo na dopravný

inšpektorát, správy zo služby sme písali na písacom stroji. Z dnešného pohľadu bolo naše vybavenie primitívne. Za tie roky sa výrazne menili aj vozidlá, výstroj, ústroj.

Dá sa povedať, že práca mestskej polície je dnes ľahšia, alebo je to trochu zjednodušená predstava?

- V 90. rokoch pri vzniku mestskej polície nebol stanovený počet jej príslušníkov. Tradoval sa úzus, že jeden mestský policajt v teréne na 1 000 obyvateľov. Aj keď počet obyvateľov sa znížil, lebo mnohí sa presťahovali z Nitre do okolitých satelitov, nikdy sa nám nepodarilo naplniť tento ideálny stav. Napriek tomu, že pribudli technologické benefity, nesmieme zabúdať na jeden fakt – máme niekoľkotisíc-násobne viac vozidiel. Jeden starší pán mi raz povedal, že

voľakedy boli v Nitre štyria policajti na koňoch a zvládali všetko. Spýtal som sa ho, koľko bolo vtedy vozidiel a on mi odvetil, že autá vtedy ešte neboli. No lenže dnes máme v uliciach tisíce vozidiel, do Nitry chodí množstvo ľudí z celého okresu, lebo tu majú zamestnanie alebo si sem chodia niečo vybaviť, sú tu dve univerzity, je tu priemyselný park s novými podnikmi, dnes sa teda nedá vôbec hovoriť o tom, čo zvládali štyria policajti na koňoch. Najviac nás aj občanov kvári doprava, je nedostatok parkovacích miest. Ak niekto nechce platiť na spoplatnenom parkovisku, je ochotný riskovať pokutu. Zároveň tvrdím, že vojnu s autami sme už prehrali, nemáme totiž toľko policajtov, aby sme dokázali zachytiť každý priestupok v oblasti dopravy. Nie je to tak, že ignorujeme priestupky, len nestíhame.

Čo je v oblasti dopravy najproblematickejšie?

Je to parkovanie na zakázaných miestach alebo neplatenie poplatkov na spoplatnených miestach?

- Sú to spojené nádoby. V centre mesta máme zónu zákazu stáť, vodič by teda mal stáť iba na miestach, ktoré sú výslovene označené ako parkovisko. Keďže parkoviská v centre sú všetky spoplatnené, stretávame sa hlavne s tým, že si ľudia nezakúpia parkovací lístok napriek tomu, že možnosti zakúpenia sú násobne väčšie ako kedysi. Vodiči tiež zaparkujú na chodníkoch, na priechode pre chodcov, na trávnatých plochách.

Ľudia dodnes stále nevedia, aký je rozdiel medzi mestskou a štátnou políciou. Máte nejaké tipy, aby si vás nemýlili?

- Policajný zbor má väčšie právomoci, je to zároveň orgán činný v trestnom

konaní, takže trestné činy my vôbec neriešime, posúvame ich na štátnu políciu. Pokiaľ ide o priestupky, na úseku verejného poriadku, podnikania, užívania verejného priestranstva, tu máme rovnaké právomoci, ale pokiaľ ide o dopravu, mestská polícia má v kompetencii riešenie statickej dopravy.

Čiže laicky povedané parkovanie.

- Parkovanie, riešenie zákazových dopravných značiek, ale aj zo všeobecnej úpravy cestnej premávky vyplývajúce zákazy, to znamená, ak niekto zastaví na komunikácii a nenechá tri metre na komunikácii pre jeden smer alebo na chodníku nenechá meter a pol, to sú ustanovenia, ktoré máme riešiť. Aj prax sa vyvinula tak, že policajný zbor prenechal statickú dopravu na mestskú políciu a oni sa venujú dynamickej doprave, či už je to rýchlosť jazdy alebo technická kontrola stavu vozidiel, nedodržiavanie prednosti v jazde, používanie mobilov počas jazdy a podobne.

Hovorili ste o 15 - tisícoch priestupkov za rok, čo je kvantum aj na krajské mesto. Aká je štruktúra týchto priestupkov?

- Rozvrstvenie priestupkov vyznieva pre nás zle a sme za to kritizovaní, lebo 90 % priestupkov riešime v oblasti dopravy. Treba ale povedať, že taká je spoločenská objednávka, pretože práve na dopravu sa sťažujú ľudia najčastejšie – že nemôžu vyjsť z garáže, lebo niekto ich zablokoval, že nemôžu prejsť po chodníku, po priechode pre chodcov, alebo že niekde auto poškodzuje trávnik. Vo verejnom poriadku toľko priestupkov nahlásených nemáme. Mestská polícia je predovšetkým poriadkový útvar mesta, my by sme mali dohliadať aj dohliadame na

verejný poriadok, teda aby bol dodržiavaný nočný pokoj, aby bola dodržiavaná povinnosť čistoty v uliciach, kontrolujeme VZN mesta, ktoré boli vydané – či sú to poriadky na cintorínoch, pravidlá v oblasti verejnej zelene, čistoty.

Dá sa povedať, že ak by sa ľudia správali tak, ako majú a dodržiavali všetky pravidlá, nemali by ste v podstate čo robiť?

- Ľudia nikdy nebudú takí poriadni. Ak aj boli v minulosti snahy mestskú políciu zrušiť, tak na to som sarkasticky poznamenal, že urobte to a do dvoch týždňov ju bu-

riadok tam jednoducho treba zabezpečiť. Mali sme tu teraz napríklad hokejové finále, na každý vstup išiel príslušník mestskej polície, aby tam dozoroval fanúšikov a pomohol strážnej službe, zároveň musel byť zabezpečený verejný poriadok, ráťali sme s tým, že na takomto veľkom podujatí môže prísť k napádaniu fanúšikov alebo k poškodzovaniu vozidiel a my sme tam na to, aby sme tomu zabránili.

Počas pandémie ste si možno vydýchli, lebo mnohé podujatia boli zrušené, ale na druhej strane vyskočili povinnosti, o ktorých ste ani nesnívali. Napríklad sa tu

dete zriaďovať znovu a moje slová potvrdzujú mestá, ktoré políciu zrušili a potom sa k nej vrátili. Viem si to predstaviť v menších obciach, kde každý každého pozná a ľudským pohovorom vie navodiť právny stav. Kto ale skontroluje, či si niekto nevyložil niekde reklamu, či si nepostavil na území nejaký stánok, kto skontroluje, či si ľudia kúpili parkovací lístok?

V mestách to aj žije, sú tu podujatia, pri ktorých sa na jednom mieste stretnú tisíce ľudí.

- Žiadne kultúrne, spoločenské, športové alebo politické podujatie nie je mysliteľné bez prítomnosti polície, štátnej alebo mestskej. Verejný po-

zriadili desiatky testovacích miest, pri ktorých ste asistovali. Tak aké bolo pre vás pandemické obdobie?

- Bolo to obdobie, aké sme predtým nezažili. Celá naša činnosť sa vtedy prekopala. Rápidne nám poklesol počet vozidiel aj na spoplatnených parkoviskách, klesol pohyb občanov, a tým aj páchanie priestupkov. Naopak, pribudli nám povinnosti, ktoré sme dovtedy nepoznali: vzniklo množstvo testovacích miest, museli sme udržať obyvateľov v karanténe, a to hlavne vo vylúčených lokalitách, tam sme museli mať stálu činnosť, samotné mesto malo karanténnu stanicu v priestoroch amfiteátra, kde ak sa vyskytla osoba bez domova s Covidom,

museli sme kontrolovať, či odtiaľ nechce utiecť a či dodržiava karanténu.

Mnohí ľudia vás označujú za papučárov? Neuráža vás to?

- Kedysi nás navštívil jeden poslanec a požiadal nás, aby sme upustili od dávania papúč. Povzdychol som si, že naši policajti to tiež nemajú radi. Ved' si predstavte, že v zime v desiatich centimetroch snehu si musia kľaknúť na kolená a zakladať na špinavé, mokré vozidlo technický prostriedok na zabránenie odjazdu. Potom príde vodič, ktorý nám vynadá... My by sme sa najradšej papúč zbavili, ale ak by sme

s tým prestali, ľudia by si prestali kupovať parkovacie lístky, nebude tlak na to, aby vznikla obrátkovosť vozidiel, aby na parkovacom mieste v centre mesta nestálo to auto celý deň. Iní ľudia by tam potom nezaparkovali a zase by boli sťažnosti. Ide teda aj o to, čo chce mesto dosiahnuť spoplatnením parkovísk v centre – je to hlavne menej áut v centre mesta a zvýšenie obrátkovosti vozidiel. Milé slová na nás mnohí nemajú, ale o tom, že nás ľudia potrebujú, svedčí 5 000 – 6 000 podnetov ročne, kedy nám zavolajú a obracajú sa na nás s rôznymi prosbami o pomoc. Zachraňujeme životy, privolávame sanitku, nachádzame stratené veci, riešime otvorené autá, odchyťujeme túlavé zvieratá, robíme mnohé

služby, za ktoré by nám obyvatelia mohli byť vďační. Žiaľ, doba je taká, že sme viac spojení pre ľudí s tým, že dávame pokuty a papuče.

Psychicky to musí byť nesmierne náročné. Pripravujete na to svojich ľudí, hlavne nováčikov?

- Vždy, keď mestský policajt vystúpi z dverí polície, ide do potenciálneho konfliktu. Vždy, keď niekomu ťaháte peniaze z vrecka, nečakajte milé slová, skôr urážky alebo napadnutie. Na toto sa snažíme nováčikov pripraviť. Rovnako ich pripravujeme na to, že sa musia naučiť komunikovať s rôznymi typmi ľudí, pretože pri svojej práci natrafia na bezdomovcov aj poslancov Národnej rady, na každého platí iný štýl jednaní.

Mnohí policajti odchádzajú od vás k štátnej polícii, a to neplatí len na Nitru. Prečo mnohí po čase pokukujú po policajnom zbore?

- Keď sa zakladali mestské polície, zákon bol urobený veľmi narýchlo. Policajti, ktorí tam nastupovali, nikdy v ozbrojenej zločke nepracovali, učili sme sa všetko za pochodu. V zákone nebolo domyslené sociálne zabezpečenie tých ľudí. Niektorí na to povie, že toto nemajú ani iné profesie, ale keď ste niekoľko desiatok rokov zaškatuľkovaní v tejto profesii a chcete možno aj zo zdravotných dôvodov odísť a nájsť si iné zamestnanie, tak ak to zveličím, keď sa niekto opýta, čo viete robiť a vy povie, že vypisovať pokutové bloky, tak asi to nie je človek, ktorý sa na pracovnom trhu a navyše vo vyššom veku uplatní. Toto pri iných zložkách ako sú hasiči, policajti alebo armáda funguje inak. Zákonodarcovia pamätali, že uplatnenie týchto ľudí na trhu práce je už sťažené a aj vzhľadom na dlhoročnú službu pre

verejnosť prináleží týmto ľuďom benefit, sociálne zabezpečenie. Na to sa pri mestských policiách nemyslelo.

Za tie roky ste sa museli stretnúť so všeličím, aj keď niektoré priestupky sa opakujú. Čo boli najväčšie extrém, ktoré vám utkveli v pamäti?

- Mladá pani nám zavolała a s plnou vážnosťou žiadala, aby sme riešili jej svokra, ktorá jej nechce dovoliť okúpať jej vlastné dieťa, pričom keď sa pristahovali k svokrovcom, dohoda jasne znela, že jeden deň umýva svoje dieťa ona ako matka dieťaťa a druhý deň svokra tejto ženy. Volala nám, že teraz má dieťa umývať ona a žiada mestskú políciu o pomoc, lebo svokra jej to nechce dovoliť. To je situácia, keď neviete, či sa máte smiať. Alebo nám zavolała pani, že pred ňou išiel jej sused a odpľul si na chodník. Chcela, aby sme prišli a očistili to, alebo donútili to očistiť suseda. Pani sa bála, že keď pôjde so psíkom na prechádzku, jej psík ten pľuvanec olíže. Niektoré situácie sú milé, niektoré sa vymykajú zdravému ľudskému rozumu. Z tých vážnejších situácií – zažil som zásah, kedy sa skupiny skínov dostali do tvrdého stretu so skupinami Rómov, došlo k hromadnej bitke, vtedy sme davy rozháňali strieľaním do vzduchu. Zo strany mestskej polície prišlo k postrelení človeka, mali sme pri krádeži vozidla napadnutého policajta, vtedy došlo k postrelení páchatela do ramena. Zbraň sme použili v mestskom prostredí viac-krát, napríklad pri likvidácii besnej líšky alebo túlavého psa, ktorý napádal ľudí. Rovnako bola zbraň vo forme nájazdu vozidlom použitá proti nám, to bolo následne charakterizované ako útok na verejného činiteľa a páchatelia boli odsúdení.

Čo vás priviedlo k polícii, prečo ste sa rozhodli pre túto prácu?

- V 90. rokoch začalo byť práce pomenej. Absolvoval som dopravnú priemyslovku v Trnave, práca sa mi nepáčila a niekedy vtedy som sa dozvedel o tom, že sa zakladá poriadkový útvar v Nitre. Chcel som to vyskúšať. V tom čase som už mal dve deti, hľadal som preto prácu v mieste bydliska, pretože predtým som dosť cestoval a chcel som tráviť viac času s deťmi a s manželkou. Dal som si žiadosť. Prihlásilo sa nás 94 a brali 4. Nakoniec si to jeden rozmyslel, a tak sme nastúpili traja, dnes tu z nich robím už iba ja. Paradoxne, keď teraz vypíšeme výberové konanie, prihlási sa nám možno 5-6 ľudí a reálne príde na výberové konanie 1-2 z nich. Záujem teda išiel prudko dole. Mám veľkú obavu o budúcnosť mestských polícií. Stále nám rastie priemerný vek príslušníka. Ten, kto to robí 25-30 rokov, už neodíde nikde. Ale viete si predstaviť 63-ročného chlapa, ktorý má odslužených 40 rokov u polície, ako bude naháňať 16-ročných výrastkov po meste? No deje sa to a keď to vidím, je to už také dehonestujúce. Je to chyba zákona v oblasti sociálneho zabezpečenia. Nikto nepamätal, že tí ľudia raz zostarnú a nebudú sa mať kam posunúť, pretože my nemáme kancelárske miesta, kam by sme ich poslali. Priemerný vek nitrianskych mestských policajtov je 46 rokov, blíži sa to k 50-ke a predstavte si, že väčšina tých ľudí pracuje na ulici, pretože miest v kancelárii je iba pár. Aj ja som mal niekoľko kríz, kedy som vážne zvažoval odchod, no táto práca ma vždy bavila, a na tom sa doteraz nič nezmenilo.

Tomáš Holúbek
foto: Roman Oravec,
archív MsP

ŠTUDENTI Z NITRY SI VYSKÚŠALI, AKÉ JE TO ŽIŤ V TOTALITE

Počas dvoch aprílových dní si 31 mladých ľudí z Nitry vyskúšalo edukatívny LARP (z anglického spojenia "live action role play") a spoznalo, aké je to žiť v totalite. Zážitkové vzdelávanie študentov si prišiel pozrieť aj viceprimátor Nitry Miloslav Špoták. Poznatky spolu s tímom zapracujú

do metodiky neformálneho vzdelávania na nitrianskych školách.

Aktivita bola súčasťou projektu DemoHRAČ, ktorého je mesto súčasťou od roku 2020. Ide o trojročný československý projekt, ktorý prepája päť českých a slovenských

partnerských organizácií. Je realizovaný vďaka finančnej podpore programu Európskej únie Erasmus+.

Študenti spoznali rôzne formy vládnutia, zistili rozdiely medzi anarchiou, priamou a zastupiteľskou demokraciou a totalitou. Diskutovali o ich

výhodách a nevýhodách. Skúmali aspekty, ktoré vedú k ohrozeniu demokracie. Pri prechádzke lesom si vypočuli príbehy ich rovesníkov z nedemokratických krajín, napríklad zo Severnej Kórey.

*Timea Galová
foto: Tomáš Podolan*

Z DUBAJA
PRIAMO DO NITRY

 agrokomplex
NÁRODNÉ VÝSTAVISKO OD ROKU 1974

 **Strojnícka
fakulta**

**MEDZINÁRODNÝ
STROJÁRSKY VEĽTRH**

24. – 27. 5. 2022 NITRA

KTO SME A AKO POMÁHAME?

Centrum Slniečko je nezisková organizácia, ktorá sídli v meste Nitra už viac ako 22 rokov. Venuje sa téme násilia páchaného na deťoch, týraným, sexuálne zneužívaným deťom, obetiam domáceho násilia, rodinám, deťom v kríze a vzdelávaniu. A ako pomáha?

**centrum
slniečko**

V Centre pre deti a rodiny Slniečko poskytuje odbornú pomoc, bezpečie deťom, ktoré boli z dôvodu násilia vyňaté z rodiny a to v dvoch rodinách domoch. 24 hodín sa im venujú odborníci a pomáhajú im prekonať traumy spôsobené týraním, sexuálnym zneužívaním. Ide o prvé z troch existujúcich špecializovaných zariadení na Slovensku.

Domnievate sa, že takých detí je na Slovensku málo? Opak je pravdou. Zo skúseností z pra-

xe, ale aj z reprezentatívnych prieskumov ide o pomerne vysoké čísla. Posledný, z roku 2017 medzi žiakmi 8. a 9. ročníkov deklaroval, že až 70 % detí zažilo nejakú z foriem násilia, pričom fyzické násilie priznalo 62,4 % detí psychické násilie 33,3 % a sexuálne násilie 24,7 %.

V Intervenčnom centre pre rodiny poskytujeme sociálne, psychologické, špeciálne - pedagogické poradenstvo rodinám a deťom v kríze. Ročne pomáhame približne 30-tim rodinám. Kontakt: ic@centrumslniecko.sk, 0907605151, 0918347903.

V Bezpečnom ženskom dome poskytujeme bezpečie, sociálne, psychologické, právne poradenstvo a možnosť prechodného bývania pre ženy zažívajúce násilie a ich deti. Toto špecializované zariadenie spĺňa minimálne štandardy Rady Európy a bolo otvorené ako prvé na Slovensku v roku 2015 s podporou NFM a štátneho rozpočtu SR.

V Poradni pre obeť poskytujeme právne, sociálne a psychologické poradenstvo obetiam domáceho násilia. Od novembra 2021 je súčas-

povinná v zmysle zákona upovedomiť Intervenčné centrum (IC) o vykázaní do 24 hodín. Intervenčné centrum do 72 hodín má povinnosť osloviť ohrozenú osobu, vysvetliť jej, že je možné podať na súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia - zákaz vstupu. O tomto opatrení súd rozhoduje do 24 hodín a lehota vykazania sa týmto predlži do právoplatného rozhodnutia súdu o tomto návrhu. Zákaz vstupu násilnej osoby do obydlija obete alebo zákaz približovania k nej predstavujú účinnú a rýchlu ochranu obete od domáceho násilia. V IC môžu obeť násilia požiadať o bezplatnú právnu, psychologickú a sociálnu pomoc, sprevádzanie alebo zastupovanie v trestnom konaní. Uvedenú pomoc poskytuje IC prostredníctvom vyskolených špecialistov. **Cesta z násilia existuje.**

Kontakt: poradna@centrumslniecko.sk, 0917545808.

EduCAN - Centrum prevencie a vzdelávania, vzdeláva profesionálov v preventívnom programe **KOZMO a jeho dobrodružstvá** pre deti vo veku od 4 - 7 rokov a odborníkov pracujúcich s deťmi či budúcich profesionálov v identifikácii násilia a následnej pomoci dieťaťu prostredníctvom vzdelávania „Modriny na duši“, osvetovo-informačných aktivít či odborných podcastov.

Zažívate násilie? Prežívate rodinnú krízu? Potrebujete vzdelávať tím? Chcete vedieť viac?

Kontaktujte nás:
www.centrumslniecko.sk
www.bezmodrin.sk
www.kozmove-dobrodruzstva.sk

ťou poradne aj Intervenčné centrum, ktoré je dôležitou súčasťou systému pomoci obetiam domáceho násilia, najmä pri vykázaní násilnej osoby z obydlija. Ako to funguje? Ak je k prípadu domáceho násilia privolaná polícia, môže ho podľa závažnosti vyhodnotiť tak, že páchateľa okamžite obmedzí na osobnej slobode, zadrží a umiestni do cely predbežného zadržania. Alebo môže využiť inštitút vykazania a na 14 dní z obydlija, kde žije aj ohrozená osoba, násilnú osobu vykázať. Prípadne situáciu vyhodnotí ako priestupok a vyrieši na mieste blokovou pokutou. Ak dôjde k vykázaní násilnej osoby, polícia je

ZBERNÝ DVOR

**Nábřežie mládeže 87,
areál firmy Nitrianske
komunálne služby s.r.o.**

PO - PI: 7,30 - 17,00 hod.

SO: 8,00 - 16,00 hod.

NE: ZATVORENÉ

**ZBERNÝ DVOR Cabajská
cesta (areál Katruša)**

PO: zatvorené

UT - PI: 9,00 - 12,30 hod.

a 13,00 - 17,00 hod.

SO: 8,00 - 11,30 hod.

a 12,00 - 16,00 hod.

NE: ZATVORENÉ

ZBERNÉ DVORY

Braneckého ul.

a Zoborské kasárne

apríl - október

pondelok: ZATVORENÉ

utorok - piatok: 9,00 - 12,30

hod. a 13,00 - 17,00 hod.

SO: 8,00 - 11,30 hod. a 12,00

-16,00 hod.

NE: ZATVORENÉ

ZBERNÝ DVOR

Rabčková ul. Janíkovce

apríl - október

PO: ZATVORENÉ

UT: 10,00-13,30 a 14,00-
17,00 hod

ST - ŠT: ZATVORENÉ

PI: 10,00 - 13,30

a 14,00 -17,00hod.

SO: 9,00- 12,30

a 13,00 -16,00

NE: ZATVORENÉ

ZBERNÝ DVOR

a KOMPOSTÁREŇ

Medzi vodami 13/C,

Nitra - Krškany

apríl - október

PO - PI: 7,00 - 16,00

SO: 8,00 - 12,00

Nedeľa: ZATVORENÉ

HARMONOGRAM JARNÉHO UPRATOVANIA

Mestská časť	Poradie turnusu	Termín	VMČ
Klokočina I a II	I.	11. 4.-15. 4. 2022	VMČ 4
Staré Mesto II	II.	25. 4.-29. 4. 2022	VMČ 2
Staré Mesto I	III.	2. 5.-6. 5. 2022	VMČ 2
Chrenová I - III	IV.	9. 5.-13. 5. 2022	VMČ 7
Klokočina III, Čermáň	V.	16. 5.-20. 5. 2022	VMČ 4, 3
Chrenová II a IV	VI.	23. 5.-27. 5. 2022	VMČ 7
Zobor od Kláštorskej, smer východ	VII.	30. 5.-3. 6. 2022	VMČ 6
Drážovce a Zobor od Kláštorskej, smer západ	VIII.	6. 6.-10. 6. 2022	VMČ 6
Diely, Párovské Háje, Kynek, Mlynárce	IX.	13. 6.-17. 6. 2022	VMČ 5
Horné a Dolné Krškany, Janíkovce	X.	20. 6.-24. 6. 2022	VMČ 1,7

INŠTRUKCIE PRE OBYVATEĽOV

- Kontajner bude na stanovište dovezený o 12:00 a odvezený o 20:00.
- Počas dňa bude kontajner podľa potreby niekoľkokrát odvezený.
- Ak občan nestihne vyniesť odpad v deň zberu v jeho najbližšom stanovišti, môže tak urobiť počas týždňa vo svojom VMČ, pričom vzdialenosť stanovišta bude aj tak prijateľná.
- Do veľkoobjemových kontajnerov ukladajte hlavne veľkorozmerný komunálny odpad (rozobraté skrine, stoly, WC misy, atď).
- Žiadame obyvateľov, aby do kontajnerov na jarné upratovanie neukladali organický odpad (konáre, drevo, lístie atď.) a elektrozariadenia - televízory, chladničky.
- Skrine, rôzne krabice a iné rozmerovo veľké odpady žiadame rozobrať a následne uložiť do veľkoobjemového kontajnera.
- Väčšie množstvá komunálneho odpadu môžete uložiť po predložení občianskeho preukazu, ak máte trvalé bydlisko v Nitre alebo dokladu o zaplatení poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v Nitre bezplatne na zberných dvoroch v meste.
- Stavebnú suť možno v zmysle platnej legislatívy uložiť na zberných dvoroch za poplatok 0,05 € za 1 kg.

Viac informácií na www.nks.sk

Prípadné ďalšie informácie môžete získať na MsÚ

- odbor životného prostredia - telefón: 037/ 6502 236 alebo

Nitrianske komunálne služby telefón: 037/ 6516 210, 0902 999 555

ROZPIS UMIESTNENIA KONTAJNEROV

16. MÁJA – 3. JÚNA 2022 (TURNUS V. – VII.)

KLOKOČINA III

PONDELOK 16. 5. 2022

1. Petzwalova x Jedlíkova
2. Jedlíkova x Kmetova
3. Golianova 62 – slepá ul. do sídliska
4. Nedbalova – bývalá ZŠ
5. Škultétyho x Nedbalova
6. Petzwalova 60

UTOROK 17. 5. 2022

7. Novomeského 2
8. Novomeského 27
9. Novomeského 75
10. Baničova 1 – trávnatá plocha
11. Petzwalova 44
12. Pramenistá x Rybníčná

ČERMÁN

STREDA 18. 5. 2022

1. Priechodná x Golianova
2. J. Mrvu x Hurbanova
3. L. Čuláka x M. Š. Trnavského
4. Červeňova x Galbavého
5. Hlboká x Potravinárska

ŠTVRTOK 19. 5. 2022

6. Čulenova 15 x Michala Lukniša
7. Dolnočermánska x Tehelná
8. Tehelná 90
9. Hlboká 41
10. Hattalova x Tajovského x Hanulova
11. Hlboká 63

PIATOK 20. 5. 2022

12. Tajovského x Červeňova
13. Bottova x Južná
14. Slnečná x Urbánková x Kavcová
15. Kostolná x Priechodná
16. Voľná plocha nad Maticou slovenskou
17. Železničarska oproti č. 32

CHRENOVÁ II

PONDELOK 23. 5. 2022

1. Lesná ul. medzi 1 - 2
2. Lipová 10
3. Tr.A. Hlinku 32
4. Výstavná 29 – 35

5. Výstavná 39
6. Javorová

UTOROK 24. 5. 2022

7. Lúčna
8. Dlhá 12
9. Kozmonautov 12
10. Výstavná 7 – 9 za dom
11. Brezová

CHRENOVÁ IV

STREDA 25. 5. 2022

1. Gorazdova x Fándlyho
2. Levická (200 m od zástavky MHD)
3. Fándlyho x Beniakova
4. Pri strelnici x Bohúňova

ŠTVRTOK 26. 5. 2022

5. Hečkova x Pod vinohradmi
6. Za humnami 50
7. Ďurčanského x Biringerová
8. Dlhá x Sadová

PIATOK 27. 5. 2022

9. Doležalova x Vašinova
10. Malíkova x Chrenovská
11. Kvetná 20 pred garáž
12. Dlhá č. 9

ZOBOR SMER VÝCHOD OD KLÁŠTORSKEJ UL.

PONDELOK 30. 5. 2022

1. Hornozoborská x Turistická
2. Hornozoborská x Slávičie chodníky
3. Hornozoborská x Hraničná
4. Metodova x Žibrická

UTOROK 31. 5. 2022

5. Moskovská x Tatarkova
6. Martinská dolina x Malá kamenná
7. Martinská dolina x Jelenecká
8. Chmelová dolina x Trnistá

STREDA 01. 6. 2022

9. Orechová x Panská dolina
10. Panská dolina pred č. 29
11. Strmá x Pri jazierku
12. Strmá x Urbancova

ŠTVRTOK 2. 6. 2022

13. Svätoubanská x Jánskeho
14. Dolnozoborská x Chmelová
15. Svätoplukova x Pod Zlatým brehom
16. Hornozoborská x Kamenná

PIATOK 03. 6. 2022

17. Hraničná x Dubová
18. Burgunská x Orechová
19. Konečná MAD č. 10 – Zobor
20. Chmelová dolina bývalá otočka MAD č. 1

DRAŽOVCE

PONDELOK 6. 06. 2022

1. Švabinského x Ambrová
2. Pri Perinovej studni x Pri pekárni
3. Pod kostolíkom x ul. J. Zelenáka
4. Rozmarínová x Pri Dobrotke
5. koniec cesty do bývalého kameňolomu

UTOROK 7. 6. 2022

6. koniec Zoborskej ul.
7. ul. J. Zelenáka x Kultúrna
8. Topolčianska x Sčasného
9. Lužianska x Topolčanská

ZOBOR SMER ZÁPAD OD KLÁŠTORSKEJ UL.

STREDA 8. 6. 2022

1. Klinčeková x Hornohorská
2. Hornozoborská x Kláštorská
3. Kláštorská x Laliová
4. Komenského x Skautská

ŠTVRTOK 9. 6. 2022

5. Hornozoborská 100
6. Orgovánová x Vinohradnícka
7. Muškátová x Sv. Beňadika
8. Dobšinského x Jelenecká

PIATOK 10. 6. 2022

9. Svätoplukova x Ružová
10. Vendelínska
11. Dolnohorská 62

ÚROVEŇ VYTRIEDENIA KOMUNÁLNEHO ODPADU STÚPLA

Nitrania v minulom roku vytriedili 43,7 %. Je to o takmer 3 % viac ako v roku 2020. Sadza poplatku za komunálny odpad pre rok 2022 bude 18 € za tonu odpadu. Táto suma predstavuje jeden z poplatkov za komunálny odpad, ktorého výšku vieme ovplyvniť dosiahnutým percentom triedenia odpadu v meste.

DOTÁCIE PRE ŠPORTOVÉ KLUBY V CELKOVEJ VÝŠKE 606-TISÍC €

Poslanci rozdelili peniaze vo výške 370-tisíc € v cieľovej kategórii strategických športov medzi hokejistov, volejbalistov, gymnastky aj atlétov a boxerov. Pre cieľovú skupinu ostatných športov ide z dotácií suma viac ako 236-tisíc eur, mimo iného na basketbal, hokejbal, florbal, ale aj na plávanie, karate, šach, cyklistiku a ďalšie športové odvetvia.

MESTSKÉ CESTY ZMAPOVALI DRONY

Dva týždne prelietavali nad Nitrou drony, zbierali dáta pre technickú evidenciu miestnych ciest. Drony zbierali údaje nielen o cestách, ale aj o parkoviskách vo vlastníctve mesta Nitra a o verejných priestranstvách, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych ciest. Podrobná snímka miestnych ciest vo vysokom rozlíšení pomôže lepšie analyzovať súčasný stav cestnej siete na území Nitry.

UKRAJINSKÁ KOMUNITA POMÁHA

Obrovská vďaka ľuďom zo združenia Čistá Nitra a z ukrajinskej komunity žijúcej v Nitre, ktorí spoločne vyzbierali desiatky vriec odpadu v mestskom parku. Táto akcia spojila dve úžasné veci, vzájomné spoznávanie sa a upratovanie nášho krásneho mesta.

V AREÁLI KASÁRNI ZAČALI STAVEBNÉ PRÁCE

Štyri objekty v historickom areáli na Martinskom vrchu budú hotové na jeseň 2023. Náklady dosiahnu 5,6 milióna eur. Rekonštrukcia je súčasťou projektu Kreatívneho centra, na ktoré získalo mesto Nitra v roku 2020 15,5 milióna eur z prostriedkov Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP). V Nitre tak už čoskoro vzniknú skvelé priestory, ktoré vytvoria podmienky pre pracovné miesta v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu. Martinský vrch bude slúžiť aj širokej verejnosti. V areáli nájde svoje miesto kaviareň, knižnica, organizovať tu budeme rôzne trhy a tvorivé dielne.

PREVÁDZKY NA PEŠEJ ZÓNE SÚ CYKLOPOZITÍVNE

Do 31. mája prebieha v rámci kampane Mestom na bicykli akcia "Vitajte aj na bicykli!", ktorá nadväzuje na zmenu dopravného režimu na pešej zóne. Tá je už niekoľko týždňov celodenne prístupná nielen pre peších.

Občianske združenie Rozbi-cyklujme Nitru! zosieťovalo 17 partnerských prevádzok, ktoré sídlia na pešej zóne. Keď do niektorej z prevádzok prídete na bicykli a odparkujete ho na odporúčanom mieste, dostanete k štandardnému nákupu aj bonus navyše.

AKTIVISTI VYSADILI LIPY, MEDONOSNÉ LÚKY A ZÁHONY TRVALIEK

Občianske združenie Alej na Prameni vzniklo koncom minulého roka. Obyvatelia tejto štvrte mali potrebu stretávať sa, budovať komunitný život, zelené priestory a neformálne sa vzdelávať. V aprílovú sobotu sa komunita stretla pri prvej veľkej výsadbe. Vysadili sedem líp, medonosnú lúku a trvalkové porasty. Popri prácach sa diskutovalo o vízií, plánoch a postupoch prác. Aktivitu sa zúčastnili celé rodiny. Združeniu ďakujeme za ich dobrovoľnícku prácu a držíme palce pri ďalších komunitných aktivitách.

MOBILNÝ ZBER ELEKTROODPADU

Veľké spotrebiče môžete odovzdať v sobotu 21. 5. od 8:00 do 12:00, služba je bezplatná, je potrebné si ju vopred objednať na <https://zberelektroodpadu.sk/>

HOKEJISTI NITRY ZÍSKALI STRIEBRO

Na začiatku sezóny by nikto z hokejového prostredia nepredpokladal, že klub s najmladším kádrom bude hrať finále hokejovej extraligy.

„Naším hokejistom patrí obrovská vďaka. Obyvateľom Nitry robia radosť a mestu skvelú reklamu. Som veľmi rád, že môžeme byť súčasťou tohto úspechu a podporovať rozvoj profesionálneho športu, športových komunít a najmä detí. Aj preto mám osobitnú radosť z úspechu našich hokejových mládežníkov,“ hovorí primátor mesta Nitry Marek Hattas.

Aj keď väčšiu časť zápasov odohralo A mužstvo HK Nitra s obmedzeným počtom ľudí

na tribúnach, výkony boli stabilné a mužstvo pod vedením trénera Antonína Stavjaňu dosahovalo dobré výsledky. Po základnej časti sa Nitra v play-off prebojovala až do finále, kde odohrala šesťzápasovú sériu proti Slovanu Bratislava.

Okrem A mužstva dosiahli skvelé výsledky aj mládežnícke kategórie. Juniori MMHK Nitra podávali dlhodobu vyrovnanú výkony a počas celej sezóny sa v tabuľke držali do 3. miesta. Omladené mužstvo

doplnené dorastencami vyradilo v play-off Slovan Bratislava a v zápasoch o bronz porazilo Duklu Trenčín.

Dorastenci MMHK Nitra sa zaradili medzi štyri najlepšie tímy dlhodobej extraligovej súťaže a zúčastnili sa finálového turnaja Final Four v Ružomberku. Vďaka výbornej forme sa im podarilo poraziť víťaza dlhodobej časti Slovan Bratislava, Banskú Bystricu aj Púchov. Pod vedením trénera Garipa Salijiho sa tak majstrovský dorastenecký titul vrátil po 16 rokoch do Nitry.

Po náročnom pandemickom období sa aj družstvu kadetov MMHK Nitra podarilo dostať v dlhodobej súťaži medzi najlepšie štyri tímy (celkovo 32 družstiev). Na turnaji v Ružomberku, kde ako jediné mužstvo zdolalo v sezóne

neporazený Slovan, obsadilo výborné 3. miesto s bilanciou 1 výhra, 1 remíza, 1 prehra. „Chlapcom gratulujem k medaile a k úžasnej reprezentácii mesta, klubu a základnej školy,“ povedal tréner kadetov Daniel Socha.

Nitra sa po sezóne 2021/2022 stala najúspešnejším slovenským klubom, keďže získala medaily v 4 najvyšších kategóriách.

Hráči sú pravidelne zaradovaní do reprezentačných výberov, kde reprezentujú svoju krajinu, klub a mesto. Dvaja z nich (Šimon Nemec, Adam Sýkora) budú v júni draftovaní do najprestížnejšej hokejovej ligy NHL.

Mária Snopová
foto: Martin Havran

VMČ 1 - Dolné Krškany, Horné Krškany

Vážení čitatelia,

čas nám opäť pokročil, od nášho posledného príspevku sa niekoľko vecí zmenilo. Dňa 2. 4. sme zorganizovali s podporou mesta a NKS tradičnú veľkú Jarnú brigádu ku Dňu Zeme. I napriek chladnejšiemu počasiu sme sa zišli v hojnom počte a spoločne sme urobili kus dobrej práce pre všetkých. Cez 70 dobrovoľníkov vyzbieralo v našom katastri 3 plné kontajnery komunálneho odpadu. Je to alarmujúce číslo, ale našťastie menšie ako v minulých ročníkoch. Zarážajúce je, že neporiadnici, ktorí si drzo pleťú prírodu so zberovým dvorom, sú nepolepšiteľní a povzbudivé, že nás, ktorým to nie je ľahostajné, sa nájde ešte vždy silná skupina. Všetkým zúčastneným i všetkým, ktorí akokoľvek podporili túto aktivitu, patrí veľká vďaka. Veľmi oceňujem, že ľudia sú ochotní prispieť svojim časom a prácou k zveľadeniu životného prostredia.

Okrem toho sa veci pohli správnym smerom aj pri investičných akciách. ZsVS a.s. začala budovať poslednú etapu kanalizácie na ul. Pod Katrušou, pri kanalizácii na Jablonovej ulici beží stavebné konanie k vydaniu stavebného povolenia a poteší aj, že sme s podporou viacerých poslancov v MZ získali peniaze na vybudovanie

asfaltového povrchu na Bočnej ulici, popritom práve prebieha oprava výtlkov u nás...

Výbor trvalo pracuje aj na vytváraní podmienok pre spoločenský život u nás. Našťastie sa pandémie skončila a uvoľnili sa podmienky pre stretnutia. Aktuálne spomeniem Majáles 2022. Od soboty máme opäť pri kultúrnom dome „Máj“, ktorý nám tradične pripomína tento krásny čas. Početná účasť na akcii je povzbudivá, má to zmysel. Ďakujeme všetkým, ktorí akokoľvek pomohli pri technickom zabezpečení stromu na Máj, alebo pri organizovaní posedenia pri muzike a guláša a taktiež všetkým, ktorí si našli čas a prišli na Majáles.

Teraz je pred nami najkrajšie obdobie roka, ktoré by sme radi využili na dosiahnutie niektorých dlhodobých cieľov, čo verím, že sa nám s podporou verejnosti a zodpovedných nákoniec aj podarí. Prichádzajú k nám podnety, ktoré nie vždy majú okamžité riešenie, ale žiadny neskončí bez povšimnutia. Ak to nie je „teraz hneď“, poprosím o trpezlivosť. Občas dobre padne výboru aj spätná väzba verejnosti, ktorá reflektuje na našu prácu, ďakujeme.

Miroslav Gut,
predseda VMČ č. 1

VMČ 3 - Čermán

Vážení spoluobčania, Čermánčania,

po naozaj dlhých dvoch rokoch, keď pandémie paralyzovala celý náš život, či už pracovný, športový či kultúrno-spoločenský, zdá sa, že nám svitá na lepšie časy.

Dôkazom toho je rušenie viacerých protipandemických opatrení, ako aj zákazu organizovať hromadné podujatia.

Preto som veľmi rád, že po vynútenej dvojročnej prestávke

v oblasti kultúrnych podujatí na Čermáni sme pristúpili k zorganizovaniu tradičného stretnutia vinárov, vinohradníkov a všetkých priateľov dobrého vína pod názvom Čermánske červené, ktorého 10. jubilejný ročník sa uskutočnil v piatok 6. mája o 18:00 v Dome Matice slovenskej. Toto podujatie je oslavou a ocenením práce vinárov a vinohradníkov

a pre verejnosť príležitosťou ochutnať a ohodnotiť výsledok ich celoročného snaženia. Som rád, že sa návštevníkom Čermánskeho červeného páčilo a strávili príjemné chvíle v kruhu priateľov s čašou dobrého vína.

Robert Rathouský
VMČ č.3 - Čermán

VMČ 4 - Klokočina

Milí obyvatelia Klokočiny,

na poslednom aprílovom zasadnutí Výboru mestskej časti Klokočina sme opäť riešili mnohé z vašich podnetov a požiadaviek, ktoré ste nám zaslali písomne, alebo ste ich prišli predostrieť osobne na zasadnutie.

Jedným z problémov, ktoré dlhodobo riešime so zástupcami, je príprava podkladov na vyhlásenie súťaže pre úplnú rekonštrukciu Šúdolskej ulice. Výbor mestskej časti vo svojom uznesení po dohode s prítomnými zástupcami navrhol zvolať stretnutie zástupcov mesta z Odboru investičnej výstavby a rozvoja, Útvary hlavného architekta, Odboru dopravy, projektanta a poslancov.

Výbor mestskej časti Klokočina sa snaží dlhodobo riešiť problematiku parkovania na našom sídlisku a preto trvá na svojom stanovisku z roku 2019, ktoré hovorí o vybudovaní parkoviska na ploche BD Alexyho a ZŠ Benkova (bývalé basketbalové ihrisko) a zasiela požiadavku nacenit' a zaradiť do investičných akcií. Na aprílovom zasadnutí mestského zastupiteľstva predložením pozmenňujúceho materiálu skupinou poslancov, v ktorej mali zastúpenie aj poslanci mestskej časti Klokočina, bol schválený investičný zámer a vyčlenenie sumy 90 - tisíc eur na vybudovanie parkoviska na Borodáčo-

vej ulici. Je našou snahou aspoň takýmito malými krokmi riešiť naozaj zúfalú parkovaciu situáciu.

Z mnohých riešených bodov môžeme spomenúť nahlásenie požiadaviek na blokové čistenie ulíc, z ktorých sme na základe vašich podnetov vybrali Petzwalovu ulicu, Čajkovského od 28 po Medicínske centrum a Benkovu ulicu. Radi by sme vás touto cestou poprosili sledovať si oznamy a v čase realizácie čistenia vyššie uvedených ulíc odparkovali svoje motorové vozidlá.

Rozpis rozmiestnenia veľkoobjemových kontajnerov pre jarné upratovanie nájdete na stránke Nitrianskych komunálnych služieb a dané lokality sme sa snažili rovnako prispôsobiť v zmysle vašich pripomienok.

Na záver by sme vám radi poďakovali za všetky vaše podnety, ktoré nám zasielate a radi vás privítame aj osobne na zasadnutiach VMČ Klokočina. Zápisnice z každého zasadnutia nájdete na stránke mesta Nitry.

Prajeme príjemne strávený jarný májový čas.

VMČ 4 - Klokočina

MESTO NITRA SA PODIEĽA NA PROJEKTE IN-HABIT

S príchodom veľkých zamestnávateľov do Nitry došlo k nárastu zahraničnej imigrácie. Tieto investície priniesli mestu ekonomický rast, ale aj dôležité výzvy spojené so zdravím a blahobytom obyvateľov.

IN-HABIT V KOCKE

Inkluzívne zdravie a wellbeing v malých a stredných mestách (IN-HABIT) je európskym projektom v rámci programu Horizont 2020, ktorého cieľom je identifikovať inovácie na podporu inkluzívneho zdravia a pohody v malých a stredných mestách. V každom zo štyroch pilotných miest projekt skúma, ako by mobilizácia existujúcich podhodnotených zdrojov (ako sú kultúra, potraviny, väzby medzi ľuďmi a zvieratami a umenie a životné prostredie) mohla prispieť k zlepšeniu zdravia a pohody so zameraním na rodovú rovnosť, diverzitu, spravodlivosť a inklúziu. Integrovaný prístup bude kombinovať technologické, digitálne, prírodne založené, kultúrne

a sociálne inovácie vo vybraných mestských verejných priestoroch. Tieto riešenia budú navrhnuté a implementované spolu s členmi miestnych komunít. Projekt bude realizovaný počas päťročného obdobia (2020 - 2025).

Projekt IN-HABIT sleduje vytvorenie reverzibilnej mul-

tifunkčnej otvorenej mestskej krajiny pozdĺž 8 km cyklotrasy spájajúcej priemyselný park a Dražovce s centrom mesta. Séria mobilných multifunkčných prvkov poskytne platformu pre spoločenské, kultúrne, vzdelávacie a športové aktivity pozdĺž cyklotrasy. V rámci projektu budú vytvorené aj riešenia interaktívneho osvetlenia a experimentálne záhrady.

Projekt sa zameriava na štyri periférne malé a stredné mestá v Európe: Riga (Lotyšsko), Córdoba (Španielsko), Lucca (Taliansko) a Nitra (Slovensko). Aktivity projektu v každom meste sú zamerané na podporu inkluzívneho zdravia a pohody integráciou inovatívnych riešení okolo štyroch hlavných hodnôt: kultúrne dedičstvo a kultúra, potraviny, väzby medzi zvieratami a ľuďmi, umenie a životné prostredie.

Tím projektu je zložený z 21 partnerov zo 7 európskych krajín - Španielsko, Taliansko, Lotyšsko, Slovensko, Spojené kráľovstvo, Nemecko, Belgicko a Kolumbia. Tím tvoria univerzity, špičkové výskumné organizácie, zástupcovia miest, radoví občania, malé alebo

stredné podniky a neziskové organizácie, ktoré spolupracujú na dosiahnutí spoločného cieľa.

Počas päťročného trvania sa projekt IN-HABIT bude usilovať o splnenie konkrétnych cieľov s celkovým cieľom podpory inkluzívneho zdravia a pohody:

1. Zabezpečiť bezpečnejšie, prístupnejšie a inkluzívnejšie mestské verejné priestranstvá.
2. Podporovať zdravé správanie a zvyšovať blahobyt občanov vo vybraných mestských častiach.
3. Vytvoriť IN-HUBy v každom meste: inovatívne interaktívne priestory, ktorých cieľom je navrhnúť a implementovať komunitné rozvojové opatrenia prostredníctvom partnerstiev verejných, súkromných a neziskových aktérov.
4. Vypracovať inkluzívny rámec mestského plánovania so zameraním na rodovú rovnosť, diverzitu, spravodlivosť a inklúziu.
5. Vyvinúť nové spôsoby merania vplyvu aktivít na zdravie a pohodu prostredníctvom inkluzívneho prístupu.
6. Zdieľať poznatky o vizionárskych a integrovaných riešeniach úspešne implementovaných v každom meste za účelom ich aplikácie na iných miestach.

AKO SA ZAPOJIŤ?

Ak sa chcete dozvedieť viac informácií o projekte a zistiť, ako sa môžete zapojiť, navštívte webovú stránku: inhabit-h2020.eu

alebo sa spojte s nami na sociálnych sieťach:

[facebook.com/inhabith2020](https://www.facebook.com/inhabith2020)

twitter.com/INHABIT_H2020

[linkedin.com/company/inhabit-h2020](https://www.linkedin.com/company/inhabit-h2020)

inhabit.nitra@uniag.sk

KAMENE OSADENÉ DO CHODNÍKA PRIPOMÍNajú HRÔZY HOLOKAUSTU

Volajú sa Stolpersteine, čiže „kamene na zakopnutie“. Slávnostného odhalenia sa zúčastnil aj izraelský veľvyslanec i vnučky deportovaných rodín.

Pamätné kamene sú poctou obetiam holokaustu. Symbolicky sa vkladajú do chodníka namiesto jednej z dlažbových kociek. Stávajú sa tak prirodzenou súčasťou verejných priestorov. Okoloidúci sa pohľadom na kameň symbolicky klaňajú pamiatke obete. Kameň zároveň pripomína hrôzy druhej svetovej vojny.

„Citlivo vnímam, že uložením pamätných kociek kameňov prispievame k tomu, že neustále pripomínanie zločinov nacizmu a ich obetí neostáva vtesnané len do múzeí, ale postupne sa stávajú prirodzenou súčasťou mestských priestorov. Vďaka tomu si cestu k nim

môže nájsť každý,“ povedal primátor Nitry Marek Hattas.

Prvý Stolperstein v Nitre bol osadený v roku 2017 na Kamennej ulici. Je poctou Marii Arpássy - Gerstl, ktorú v roku 1941 zavraždili v koncentračnom tábore v Osvienčime. Ďalších päť kameňov pribudlo na Štefánikovej triede 25 a na Wilsonovom nábreží 82. Pripomínať budú príbehy rodín Starkovcov a Felsenburgovcov.

Slávnostné odhalenie za prítomnosti vzácných hostí sa konalo v posledný aprílový piatok. Stretnutím sme si pripomenuli príbehy obyvateľov Nitry, ktorých životy neboli ani

zdáleka definované len tragédiou. Starkovcovi a Felsenburgovcovi boli aktívnymi členmi spoločnosti. Budovali a pretvárili svoje okolie, aby bolo lepším miestom na život nielen pre seba, ale i pre iných.

Pán Július Stark ako prvý na Slovensku premietol hraný hovorený film, v dnešnom Starom divadle Karola Spišáka

prevádzkoval kino Tatra a vo dvore svojho vlastného domu otvoril záhradné kino. Ferdinandovi Felsenburgovi Nitra vďačí za podobu viacerých svojich stavieb, jednou z nich je dodnes stojaci most cez rieku spájajúci Mostnú ulicu a Zobor.

Lenka Mareková
foto: Roman Oravec

Herbert Scheibenreif, syn Rudolfa, záchrancu malej Evy Felsenburgovej. Eva Čentěšová, vnučka Cecilie Scheibenreifovej, záchrankyne malej Evy Felsenburgovej. Daphna Timor, dcéra Havvy Timor (Evy Felsenburgovej). Tomáš Čentěš, pravnuk Cecilie.

Stolpersteine venované pamiatke Herty a Ferdinanda Felsenburgovcov, ktorých v roku 1944 deportovali do koncentračného tábora.

Veľvyslanec štátu Izrael na Slovensku Eitan Levon, moderátorka Silvia Zeumerová, vnučka Júliusa Starka pani Christina a primátor Nitry Marek Hattas.

V MARCI NÁS NAVŽDY OPUSTILI TÍTO NITRANIA

Štefan Adamčík
vo veku 69 rokov

Dušan Adler
vo veku 55 rokov

Veronika Albertová
vo veku 90 rokov

Božena Arbetová
vo veku 88 rokov

Ľudmila Baráthová
vo veku 96 rokov

Jaroslav Buranský
vo veku 86 rokov

Viliam Candrák
vo veku 72 rokov

Ján Čajko
vo veku 82 rokov

Jozef Čurgali
vo veku 67 rokov

Julia Did'áková
vo veku 80 rokov

Anna Djordjevičová
vo veku 72 rokov

Rudolf Dostál
vo veku 87 rokov

Bohumil Dovičovič
vo veku 68 rokov

Jozef Gaži
vo veku 63 rokov

Štefan Graclík
vo veku 80 rokov

Ladislav Grega
vo veku 63 rokov

Ružena Gubová
vo veku 79 rokov

Pavol Gucký
vo veku 88 rokov

František Habán
vo veku 85 rokov

Vladimír Henžel
vo veku 79 rokov

Ladislav Homola
vo veku 81 rokov

Angela Horváthová
vo veku 78 rokov

Veronika Horváthová
vo veku 88 rokov

Milan Hrbáň
vo veku 66 rokov

Juraj Hudák
vo veku 55 rokov

Mária Hupková
vo veku 89 rokov

Eduard Chmelár
vo veku 78 rokov

Martin Illéš
vo veku 42 rokov

Ivan Ivančík
vo veku 72 rokov

Eva Jahodová
vo veku 69 rokov

Ivan Janáč
vo veku 76 rokov

Jolana Jankulová
vo veku 69 rokov

Václav Javor
vo veku 58 rokov

Jozef Jurek
vo veku 83 rokov

Marian Kapusta
vo veku 76 rokov

Jozef Kiko
vo veku 83 rokov

Oľga Kmeťová
vo veku 79 rokov

Vincent Košovan
vo veku 88 rokov

Ľubomír Kováčik
vo veku 75 rokov

Miroslav Krajčo
vo veku 72 rokov

Jiří Kršňák
vo veku 84 rokov

Anna Kuchárová
vo veku 67 rokov

Alžbeta Kuppeová
vo veku 80 rokov

Pavína Laciková
vo veku 85 rokov

Miloš Lacina
vo veku 63 rokov

Jozef Langheiter
vo veku 74 rokov

Peter Lukáč
vo veku 72 rokov

Drahomíra Mačurová
vo veku 83 rokov

Imrich Macho
vo veku 69 rokov

Roman Máňa
vo veku 55 rokov

Ernestína Mandalová
vo veku 84 rokov

Ingrid Mániová
vo veku 51 rokov

Peter Marčan
vo veku 39 rokov

Michal Mažár
vo veku 79 rokov

Margita Michaličková
vo veku 83 rokov

Milan Molnár
vo veku 79 rokov

Štefan Molnár
vo veku 57 rokov

Marián Nový
vo veku 68 rokov

Anna Pavlíková
vo veku 86 rokov

Milan Porubský
vo veku 78 rokov

Ján Pšenica
vo veku 92 rokov

Rudolf Rajtar
vo veku 74 rokov

Edita Repová
vo veku 86 rokov

Michal Rohal
vo veku 90 rokov

Eva Slováková
vo veku 70 rokov

Viera Svitačová
vo veku 81 rokov

Juraj Szabó
vo veku 78 rokov

Ladislav Šangala
vo veku 79 rokov

Michal Šemetka
vo veku 89 rokov

František Ševčík
vo veku 67 rokov

Jozefína Šilliková
vo veku 73 rokov

Ladislav Šovčík
vo veku 82 rokov

Jarolím Šturdík
vo veku 84 rokov

Bohuslav Šulík
vo veku 66 rokov

Jana Teleki
vo veku 55 rokov

Tibor Ternény
vo veku 73 rokov

Eva Turčeková
vo veku 76 rokov

Eva Ujfalušiová
vo veku 81 rokov

Ján Valent
vo veku 80 rokov

Milan Vaňo
vo veku 61 rokov

Margita Vargová
vo veku 81 rokov

Peter Vince
vo veku 73 rokov

Marta Vyžinkárová
vo veku 90 rokov

Anna Zatková
vo veku 69 rokov

Eva Zentková
vo veku 78 rokov

Eva Zigová
vo veku 73 rokov

	REMEŇ	KOMPAS	CHÝR (ZASTAR.)	MENO SPEVÁČKY PUGAČEVOVEJ	CITOS-LOVCE UVAŽOVANIA	POMÔCKY: ADUT, OM	INAKŠIE	ČESKÁ TV STANICA	VYROVNANÝ (HOVOR.)		USADENINA (ROZTOKU)	RUSKÁ RIEKA	3	POKOSIL
SKRÁTENÝ DEJ (LIT.)						PRAOBY- VATEĽ PERU				DRUH PALIVA, KVALITNÉ UHLIE				
1						ČESKÝ SUHLAS				CHOROBNÁ ZÚRIVOSŤ ANGOLA (KÓD)				
ÚTOČISŤE					VIATÍM NAHROMADIL							UMELÝ JAZYK		
DIELO SOCHÁRA					NÁPADNE, ZJAVNE						ČRŤA TVÁRE			
OTRAVNÉ LÁTKY (SKR.)			POPEVOK	PLÁVAJÚCI KUS ĽADU						MENO ALŽBETY				
DOSLOVNÝ PREKLAD										ORGANICKÁ ZLÚČENINA				
	PAMFLET, PAŠKVIL	ARGÓN (ZN.)								AIR TRANSPORT			AKTY	ANDE-ROVA ŽENA
HMLOVINY										KOLY, ŽRDE				
BOH MOHAMEDÁNOV										OLYMPIA (DOM.)	ARCHITEKTONICKÝ PRVOK	IRÍDIUM (ZN.)		
TÚŽILA (POET.)					MENO CAPO-NEHO	VYNIKAJÚCA UMEĽKYŇA	ODOBER	ŽENSKÝ ČASOPIS	ČERVENO-HNEDÉ FARBIVO			POTRAT (LEK.)		
OSOBNÉ ZÁMENO				TROMF V KARTÁCH					AFRICKÝ ŠTÁT					
POST SKRIPTUM			DŮKAZ NEVINY						ZNAČKA MYDLA				TU MÁŠ	KEĎ
RYBIE VAJČKA			REGISTER TON (SKR.)		MAJETOK NEVESTY				ODEVNÁ TVORBA (SKR.)					
NAJE-DENÁ					MON-GOLSKÝ PASTIER					SAMIČKA SRNCA				
										ÚTOK, NAPADNUTIE (KNIŽ.)				

www.krizovkynamieru.sk

Unikátny štvorposchodový (tajnička 1) vodný mlyn v Dolných Krškanoch bol vybudovaný ešte v roku 1895. V roku 1935 ho neobišla prestavba, jednak pre požiar, ale aj pre reguláciu rieky Nitry, počas ktorej bolo presunuté riečne (tajnička 3). Trochu ďalej od mlyna sú tri vodné stavidlá, ktoré mali za úlohu usmerňovať tok vody. Mlyn je pomerne zachovaný, zachoval sa aj (tajnička 2) náhon, aj technológia vnútri, stále má ucelený technologický výraz a je národnou kultúrnou pamiatkou. Za mlynom sa popri rieke nachádza lipová aleja. (zdroj: TIC Nitra, foto: Peter Michalík)

meno / tel.:

Zapojte sa do súťaže o tri publikácie o Nitre.

Riešenie krížovky spolu s kupónom a vaším telefónnym číslom pošlite do 30. 5. 2022 na adresu:
 Odbor komunikácie a propagácie, Mestský úrad,
 Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra alebo emailom
 na redakcia@msunitra.sk.

Výhercov budeme kontaktovať telefonicky.

NEWS REVIEW

TRAFFIC NEWS UNDER ZOBOR

By opening the Promenada shopping centre, the inhabitants of Nitra can again use the road connecting Zobor with the city centre and Chrenová. Another new feature is the increase in the capacity of the Napervillská Street – Nábřežie mládeže roundabout, where connecting branches – so-called bypasses have been added. Drivers will find it easier to get from Zobor to the town centre in the morning and from the town to Zobor in the afternoon.

CYCLISTS ALLOWED AT PED-ZONE

Opening of the pedestrian zone to cyclists is a great gesture towards their whole community in Nitra. This is an important change in which we say that a cyclist is an integral part of our city. In May there will be a bike ride and discussion on the topic of safe and tolerant ride through the pedestrian zone, the Tourist Centre prepares a bike tour with a discussion on the planned revitalization of public spaces. Citizens' Association "Rozbicyklujme Nitru!" (Let's make Nitra ride a bike!) created a partnership network out of 17 business sites based in the pedestrian zone. By the end of May, they will reward their bike-riding customers for their gentlemanlike and respectful ride. When you arrive at one of the locations on your bike and park it in the recommended spot, you will get an extra bonus to your standard purchase.

RENEWING THE OLD PARK

For the reconstruction of The Old park, the city received more than 5.7 million euros from the European Union funds. The park in Sihot will thus undergo the biggest renewal in its 150-year history. Renovated playgrounds

supplemented with inclusive elements, new richer planting, workout elements for seniors, revitalized sidewalks, picnic meadow with barbecue places, observation pier over the animal field, new lighting and benches and repaired frog fountain will be a reality.

THE CITY WAS RUNNING A SURPLUS

In 2021, the city managed a surplus of 4.2 million euros. Like all cities, Nitra recorded income shortfalls last year due to the pandemic. Almost half a million euros will go to investment stocks, part of the money remains in the reserve fund. The current energy crisis will devour € 576,000.

THIS SUMMER, THE SWIMMING POOL WILL BE EVEN MORE BEAUTIFUL.

In addition to routine maintenance of the swimming pool and repairs, other improvements will be added, such as a new walkway by the children's

pool and water slide, extension of the gastro-zone, new food and beverage stands, wheelchair access and an island with children's elements, greenery and sand. Expected costs for the modernisation of the swimming pool area are almost € 33,000.

REVITALIZATION OF THE BIRCH GROVE STARTS

Nearly 400 new trees, up to 3,000 perennials and 85,000 bulbs will be added to Brezový háj - birch grove in the coming weeks. New rain gardens for water retention or colourful flowering meadows will also be included. Athletes and children will enjoy new sports elements, a running circuit, a children's playground and picnic tables.

MEMORIALS AS TRIBUTE TO HOLOCAUST VICTIMS UNVEILED

So called Stolperstein or "stumbling stone" recalls the crimes of Nazism and its victims. By symbolically placing it in the pavement instead of one of the paving stones, it becomes a natural part of public spaces. The surrounding view of the stone symbolically worships the memory of the victim and the stone is also a reminder of the horrors of World War II. At the end of April, five memorial stones were added in Nitra. Two on 82 Wilsonovo

nábřežie Street, three more on the pedestrian zone. The first Stolperstein in Nitra was built in 2017 on Kamenná Street.

ROAD AND SIDEWALK REPAIRS CONTINUE

During the second stage of reconstruction of Hlboká Street in Čermáň, the company will remove the old road surface, followed by laying a new layer of asphalt, installing new curbs and horizontal traffic signs, and new pavement for the blind. The investment amount is € 75,000. In the municipal district of Zobor, Vysoká Street is to be repaired, costing € 37,000.

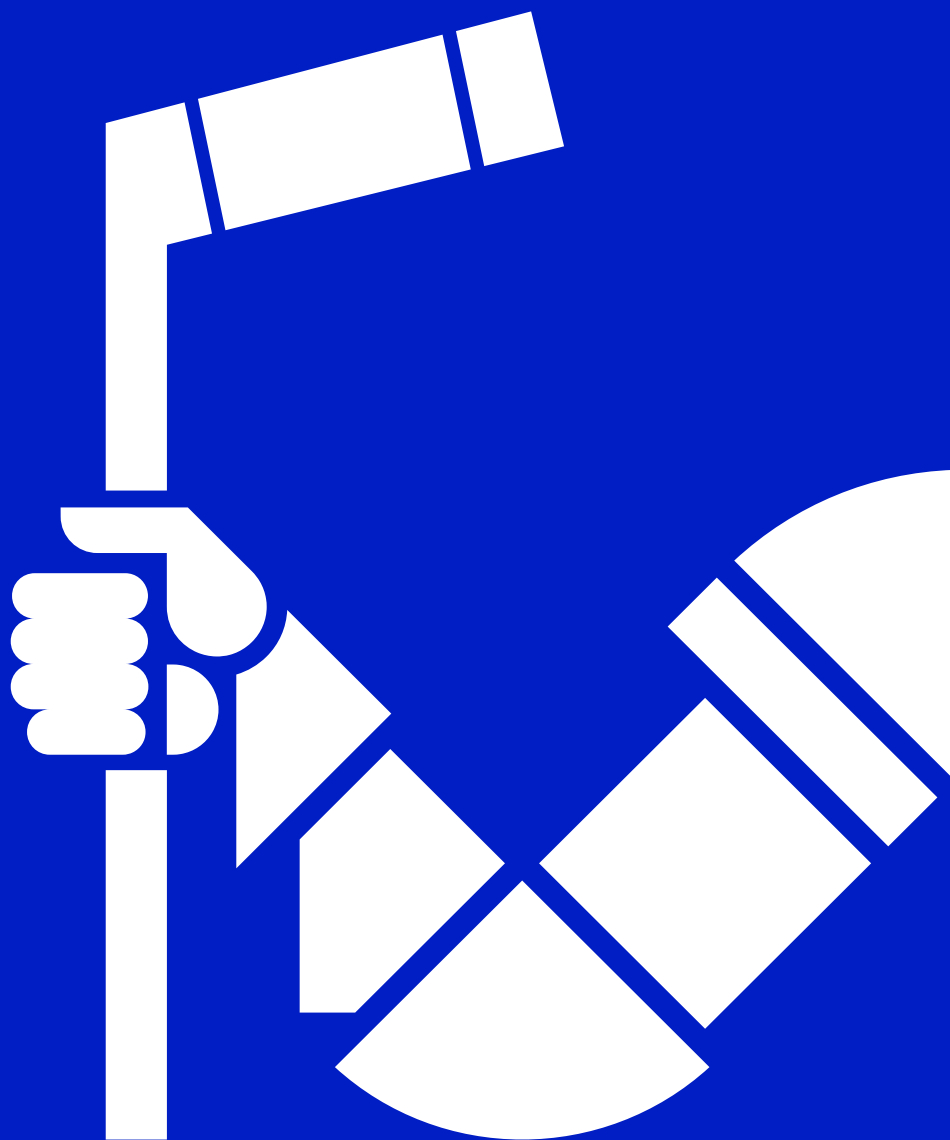
THE CITY SUPPORTS BOTH SPORTS CHILDREN AND TOP SPORTS

The municipal deputies approved subsidies for sports clubs in the total amount of € 606,000. In the target category of strategic sports, they distributed € 370,000 among hockey players, volleyball players, gymnasts, as well as athletes and boxers. For the target group of other sports, the subsidy amounts to over € 236,000, including basketball, hockey, floorball, but also swimming, karate, chess, cycling and other sports.

SAFER AND NICER NEW PARK

The new planting in the park will take place in the autumn with a total value of € 150,000. Trees that were in a broken condition but had bird nests on them were left standing for the time being. 395 trees are to be treated, 120 new trees and 724 new shrubs to be planted, 47 benches will be placed and the children's playground is to be restored. As part of the revitalization majority of sidewalks in the park will be repaired.

Ďakujeme za úžasnú sezónu
a reprezentáciu mesta

Pre nás
ste majstri !

